

Drie grote misverstanden over de facefit test (en waarom bedrijven onnodig in de problemen komen)

Inleiding

Ik kom in de praktijk regelmatig facefit-testen tegen die **niet lijken te voldoen**, of waarvan het certificaat is **aangepast**. Soms gaat het om een verkeerd protocol, soms om een verkeerd begrip van de regels, en soms zelfs om certificaten waar de tekst "UK Only" is **afgeplakt of digitaal verwijderd**.

Dat leidt tot:

- onterechte afwijkingen door CBI's,
- onnodige boetes,
- stilleggingen,
- en een steeds verder dichtslibbende markt.

Maar hoe zit het nu écht met de eisen voor een facefit-test?

In dit artikel bespreek ik **drie grote misverstanden** die ik dagelijks tegenkom.

1. Schrijft Ascert het HSE-protocol dwingend voor? Ja — maar juridisch is dat niet zo simpel

Het certificatieschema zegt minder dan veel mensen denken

In het certificatieschema staat in artikel 14.1b en 34.1b: "ten minste één keer per twaalf maanden is een erkende facefit-test uitgevoerd volgens de Operational Circular 282/28 – Fit Testing Of Respiratory Protective Equipment Facepieces" [1].

Veel mensen lezen dit alsof:

- alleen HSE 282/28 geldig is;
- andere protocollen verboden zijn.

Maar dat staat er **niet**.

1.1 Wat ontbreekt in de tekst?

Er staat nergens:

- wie bepaalt wat "erkend" is;
- dat alleen HSE mag;
- dat andere internationale protocollen ongeldig zijn;
- dat Ascert een monopolie heeft;
- dat alleen Nederlandse aanbieders geldig zijn.

1.2 Waarom is dat belangrijk?

Omdat Ascert geen ministerie, wetgever en/of bestuursorgaan is.

Ascert mag een schema beheren, maar **geen wettelijk monopolie creëren** zonder wettelijke basis.

1.3 Wat zegt de Arbowet?

De Nederlandse Arbowet zegt meestal niet precies HOE iets moet.

De wet zegt vooral **WAT** het doel is.

De Arbowet werkt met:

- **doelvoorschriften**
- **gelijkwaardigheid**

Het doel van een facefit-test is:

- controleren of een masker goed afsluit;
- controleren of iemand veilig kan werken.

De wet schrijft **niet** voor dat dit alleen met één Brits protocol mag [5].

1.4 Internationaal bestaan meerdere erkende protocollen

- OSHA 1910.134 (VS) [2]
- CSA Z94.4 (Canada) [3]
- ANSI/AIHA (Australië) [4]
- EN-ISO 16975-3 (Europa) [8]

Zelfs Dräger schrijft:

“Andere mogelijke testprotocollen zijn OSHA (VS), CSA (Canada) en ANSI/AIHA (Australië).”

“Aanbevolen” betekent niet:

- verplicht,
- exclusief,
- of als enige geldig.

2. CBI's schrijven onterecht afwijkingen bij andere protocollen

Waarom dat juridisch niet klopt

In de praktijk schrijven CBI's regelmatig afwijkingen wanneer een bedrijf geen facefit-test heeft volgens de HSE 282/28.

Maar juridisch is dat **niet automatisch terecht**.

2.1 Een andere test is ook geldig?

Als het testbedrijf:

- werkt met erkende apparatuur;
- deskundige testers inzet;
- kalibratie kan aantonen;
- een internationaal erkend protocol volgt;
- een voldoende fit-factor behaalt.

Dan is de test **gelijkwaardig** aan HSE.

2.2 Waarom is een afwijking dan onterecht?

Omdat:

- de wet geen exclusief protocol voorschrijft;
- het certificatieschema niet definieert wat “erkend” betekent;
- de Arbowet gelijkwaardigheid toestaat;
- internationale protocollen wetenschappelijk gelijkwaardig zijn;
- EN-ISO 16975-3 juist is ontwikkeld om verschillen tussen landen te harmoniseren [8].

Een CBI mag dus niet zomaar zeggen:

“Alleen HSE is geldig.”

Dat is juridisch te kort door de bocht.

2.3 Wat betekent dit voor bedrijven?

Een bedrijf dat een facefit-test heeft uit:

- offshore
- petrochemie
- defensie
- industrie
- internationale projecten

kan vaak **gewoon aantonen** dat de test:

- deskundig is uitgevoerd;
- internationaal erkend is;
- gelijkwaardig is aan HSE.

Dat betekent niet dat een CBI het automatisch accepteert. Maar het betekent óók niet dat de test ongeldig is en er dus een afwijking moet worden geschreven.

3. Het afplakken of verwijderen van “UK Only” op TSI-certificaten

Waarom het gebeurt, waarom het verboden is, en waarom het grote gevolgen heeft

Veel PortaCount-systemen – zeg maar testsystemen - in Nederland zijn standaard ingesteld op de HSE-module [7]. Daardoor rollen automatisch HSE-rapporten uit de printer. Dat maakt HSE populair.

De software print automatisch: onder aan de pagina:

“Protocol: HSE 282/28 (UK Only)”

Sommige testbedrijven plakken **“(UK Only)”** weg, halen het digitaal weg of “witten” het in de PDF.

MAAR: dit mag niet.

3.1 Waarom mag het niet? (Juridisch: valsheid in geschrifte)

Een geldig HSE-certificaat moet **herkenbaar zijn als originele TSI FitPro Ultra-output**, inclusief de automatisch gegenereerde regel **“Protocol: HSE 282/28 (UK Only)”**. Deze regel is essentieel: hij bewijst dat het apparaat daadwerkelijk het volledige HSE-protocol heeft doorlopen en dat de meetsoftware niet is aangepast.

Wanneer een testbedrijf deze regel verwijdert, vervangt of overschrijft — bijvoorbeeld door een eigen lay-out te maken of een aangepaste PDF te gebruiken — wordt het brondocument **gemanipuleerd**. Dat is niet toegestaan.

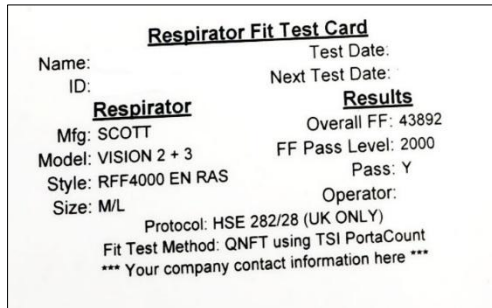
Het valt onder:

- **valsheid in geschrifte** (art. 225 Wetboek van Strafrecht),
- **manipulatie van een brondocument**,
- **aantasting van de integriteit van de meetsoftware en meetketen**.

De TSI-software genereert de volledige certificaatstructuur automatisch. Wie daarin knipt, plakt of “opfrist”, tast de betrouwbaarheid en herleidbaarheid van de meting aan. Daarmee is het certificaat **ongeldig** en moet een handhaver het afkeuren.

Onderstaand een voorbeeld van een juist certificaat en 3 voorbeelden van onjuiste certificaten:

Juist certificaat:

Voorbeelden onjuist certificaat:

1.

HSE 282/28 (NL) bestaat niet + "UK Only" ontbreekt

2.

Protocol:	HSE 282/28
Respiratory Rate:	53.80
Last Daily Calibration:	28-06-2021
Serial No:	3661
Fit Factor:	Leak Rate:

Eigen gemaakt certificaat zonder verwijzing naar "UK Only" en verwijzing naar de test methode en gebruikt meetinstrument.

3.

"UK Only" ontbreekt

3.2 Gevolgen

- **Directe ongeldigverklaring** van het certificaat.
- **Boete of stillegging** voor het asbestbedrijf wegens ontbreken van een geldig facefit-bewijs.
- **Risico op schorsing** voor het testbedrijf binnen kwaliteitsregelingen.
- **Twijfel aan de fit-factor**, omdat niet meer objectief vaststaat welk protocol is gebruikt.

3.3 Opmerking: CBI's schrijven (onterecht dus) afwijkingen bij andere protocollen maar doen niets als zij een "aangepast certificaat" tegenkomen.

3.4 Wat moet je doen?

Accepteer nooit een aangepast certificaat. Vraag altijd om de **originele PDF uit TSI FitPro Ultra**, inclusief "UK Only".

4. Conclusie

De facefit-test is belangrijk voor de veiligheid. Maar de manier waarop de regels nu worden toegepast, zorgt voor:

- onnodige marktbeperkingen,
- onterechte afwijkingen,
- verwarring over protocollen,
- risico op vervalste certificaten.

De kernvraag blijft:

Mag een private schemabeheerder, zonder wettelijke basis bepalen welke facefit-test-protocol moet worden gevolgd?

Die discussie gaat de komende jaren alleen maar groter worden.

Verwijzingen

- [1] Staatscourant 2024, nr. 34077 – Certificatieschema Asbestinventarisatie en Asbestverwijdering
- [2] OSHA 1910.134 – Respiratory Protection Standard (Verenigde Staten)
- [3] CSA Z94.4 – Selection, Use and Care of Respirators (Canada)
- [4] ANSI/AIHA – Respiratory Protection Practices (Australië / internationale toepassing)
- [5] Nederlandse Arbeidsomstandighedenwetgeving – doelvoorschriften en gelijkwaardigheid
- [6] HSE / INDG479 – Fit Test Requirements for Tight-Fitting Respiratory Protective Equipment (UK)
- [7] TSI PortaCount / FitPro Ultra – Europese praktijkconfiguratie (HSE-module standaard actief)
- [8] EN-ISO 16975-3 – Ademhalingsbeschermingsmiddelen – Pasvormtesten (Europese norm)
- [9] Dräger – Advies over facefit-protocollen (Persoonlijke mail, op verzoek verkrijgbaar)
- [10] Wetboek van Strafrecht – Artikel 225 (Valsheid in geschrifte)
- [11] SGI Compliance – Informatie over certificering en integriteit van veiligheidsdocumenten
- [12] SafetySign – Kwaliteitsregeling voor veiligheidskundigen
- [13] VVGW – Branche-informatie over ademhalingsbescherming
- [14] Vezelveiligheid – Praktische uitleg over asbestveiligheid en PBM's

De publicatie is naar eer en geweten opgesteld en gebaseerd op de best beschikbare informatie. Desondanks kunnen fouten of onvolledigheden voorkomen en kan informatie verouderen. De inhoud is niet bedoeld als vervanging van professioneel advies. Gebruik van de informatie is volledig op eigen risico. Ik aanvaard geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade voortvloeiend uit het gebruik van deze informatie, noch voor de inhoud van externe websites waarnaar wordt verwezen.

Deze inhoud is copyright-free en valt in het publiek domein (CC0)